

Nr 685.

Av herr **Pettersson** i Dahl, i *anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 99, angående obligatorisk sjuårig folkskola m. m.*

Uti Kungl. Maj:ts proposition nr 99 föreslås införandet av en obligatorisk sjuårig folkskola. Behovet av en förlängd skoltid torde det knappast råda någon tvekan om. Sjuårig folkskola är ju redan i stor utsträckning genomförd i städerna, varför det sjunde skolåret som obligatoriskt redan har skäl för sig som ett likställighetskrav emellan stad och landsbygd. Det finns för övrigt flera vägande skäl för en förstärkning av vår folkskola så att den med hänsyn till tidslägets ökade krav kan fylla sin utomordentligt viktiga uppgift.

Det är emellertid av mycket stor betydelse att införandet av ett obligatoriskt sjunde skolår kan ske så friktionsfritt som möjligt och att de goda relationer, som numera i allmänhet äro rådande emellan skola, hem och kommun, ej störas. Det torde till en viss del vara detta önskemål, som föranlett en av de sakkunniga att yrka på ett frivilligt införande av det sjunde skolåret. Då emellertid ett genomförande av det sjunde skolåret på frivillighetens grund säkerligen komme att leda till att en stor del av landets barn ännu i många år finge gå förlustiga den förmån, som den bättre skolformen medför, så synes den vägen knappast vara tillräddlig. Då man följaktligen endast har ett obligatoriskt genomförande av denna skolform att välja på, gäller det att så långt möjligt undvika sådant som kan verka irriterande och iakttaga all den hänsyn, som kan vara möjlig.

Bland de irritationsmoment, som framför allt få räknas med, äro de ekonomiska konsekvenserna för kommunernas del. Denna fråga är till betydande del en ekonomisk fråga, därom vittnar det förhållandet att det endast är städerna med sitt i allmänhet goda skatteunderlag samt den mera väl-situerade landsbygden, där denna skolform tidigare har kunnat genomföras. Visserligen har staten med fjolårets beslut åtagit sig en betydande del av kostnaden för anskaffandet av skollokaler m. m., men det oaktat kommer införandet av det sjunde skolåret i många skoldistrikt att leda till ganska avsevärda skatteökningar. Detta förhållande har också påpekats av vissa länsstyrelser i deras över förslaget avgivna yttranden. Sålunda framgår av yttrandet från länsstyrelsen i Visby, att icke mindre än sju kommuner skulle få en skatteökning överstigande 1 krona 50 öre. Då dessa kommuner i stor utsträckning äro ekonomiskt svaga med en skattebörda år 1934 av ända upp till 20:64 kronor, anser länsstyrelsen, att staten bör träda hjälpande emellan i de fall kommunerna drabbas av stora extra kostnader.

Förhållandena torde vara enahanda i stora delar av landet. Av tabell 8 i propositionen framgår, att det är i de relativt sett ekonomiskt svagaste landskommunerna med gles bebyggelse, där genomförandet av det sjunde skol-

året kräver den största ökningen av lärartjänster och därmed den största ökningen för anskaffandet av lokaler m. m. Starka skäl synas därför tala för att i de skoldistrikt, där genomförandet av det sjunde skolåret leder till en avsevärd skattehöjning, staten bestrider hela kostnaden för anskaffandet av lärosalar och bostäder. Vidare är det i distrikt med gles bebyggelse förenat med rätt så stora svårigheter att genomföra bättre skoltyper, varför staten borde med större del än nu är fallet bidra till skolskjutsar. Orimligt vore icke att genom anordnande av skolskjutsar förena eller sammanslå två eller flera skolor av sämre typ till en bättre. Kunde detta ske, skulle säkerligen friktionen eller motståndet till väsentlig grad försvinna. Att märka är nämligen att detta motstånd mest kommer till synes i bygder med skolor av de sämsta typerna.

Vad som vid denna frågas avgörande även i hög grad förtjänar beaktas är att barnen till de mindre välsituerade jordbrukarna vid fjortonårsåldern börja få delta i lättare arbete vid hemmen. Vid genomförandet av ett sjunde skolår kommer naturligtvis barnens arbetskraft i långt mindre grad att stå till buds på detta stadium, vilket i vissa fall torde göra den utvidgade skolplikten impopulär. Det motstånd, som av denna anledning kan tänkas uppstå, bör emellertid kunna i betydlig grad minskas, om staten bestrider alla med det sjunde skolåret förenade kostnader och Kungl. Maj:t vid utfärdandet av närmare bestämmelser rörande det sjunde skolårets anordning och fortsättningsskolans anknytning till detsamma ej gör direktiven för snäva utan lämnar möjlighet för de lokala skolmyndigheterna att tillsammans med folkskoleinspektörerna på lämpligaste sätt anpassa det sjunde skolåret och fortsättningsskolan efter lokala förhållanden och önskemål.

Med stöd av det anförda hemställes,

att riksdagen angående genomförandet av ett obligatoriskt sjunde skolår måtte besluta,

dels att de på grund av folkskolans utökning föranledda kostnaderna för anskaffandet av nya lärosalar och lärarbostäder m. m. helt skola bestridas av statsmedel,

dels att staten skall lämna större bidrag än för närvarande till skolskjutsar, så att detta bidrag kommer att utgå med 9/10 av kostnaden,

dels slutligen att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla, att Kungl. Maj:t vid utfärdandet av närmare bestämmelser rörande det sjunde skolårets anordning samt fortsättningsskolans anknytning till detsamma täcktes lämna så vidsträckta direktiv, att en lämplig anpassning efter de lokala förhållandena möjliggöres.

Stockholm den 26 mars 1936.

Anders Pettersson
i Dahl.